

Βιβλιογραφία και δισκογραφία για την Μαρία Κάλλας

Η ελληνική και διεθνής βιβλιογραφία γύρω από το πρόσωπο της ελληνίδας τραγουδίστριας έχει εμπλουτιστεί τα τελευταία χρόνια με αρκετούς τίτλους ώστε κανείς να μπορεί να διαμορφώσει μία πιο ολοκληρωμένη άποψη γύρω από το ταλέντο και τις ερμηνευτικές δυνατότητές της. Όμως και η προσωπική ζωή της αλλά και τα πρώιμα χρόνια της καριέρας της δείχνουν να αποτελούν αντικείμενο μελέτης για πολλούς. Δυστυχώς, κάποια από τα βιβλία που κυκλοφορούν δεν έχουν ως κύριο θέμα την τέχνη της αλλά αντίθετα έχουν προσλάβει σκανδαλοθηρικές διαστάσεις, με κύριο ζήτημα την προσωπική ζωή της Κάλλας.

Γεγονός ελπιδοφόρο μπορεί να χαρακτηριστεί και το ότι πλέον υπάρχουν και βιβλία για παιδιά τα οποία περιστρέφονται γύρω από την ζωή και την προσωπικότητα της Κάλλας.

Με αφορμή την επέτειο των τριάντα χρόνων από το θάνατο της Μαρίας Κάλλας αλλά και σε συνέχεια [παλαιότερου σχετικού άρθρου](#) του Τετραδίου, παρουσιάζουμε εδώ την ενημερωμένη βιβλιογραφία και δισκογραφία για την ελληνίδα υψίφωνο.

Τα τελευταία χρόνια διάφορες εταιρείες όπως η EMI Classics και αργότερα η DIVA επανακυκλοφόρησαν σε ψηφιακή μορφή παλαιότερες εκτελέσεις της Μαρίας Κάλλας κυρίως από όπερες, καθώς και κάποιες συλλογές. Η συλλογή της Μεγάλης Μουσικής Βιβλιοθήκης «Λίλιαν Βουδούρη» ενημερώνεται για τις τρέχουσες εκδόσεις δίσκων (CD) και DVD. Από την πλούσια συλλογή των ηχογραφήσεων με την σημαντική αυτή σοπράνο παραθέτουμε ενδεικτικά τους τίτλους των CD που κυκλοφόρησαν την τελευταία δεκαετία από την εταιρεία DIVA καθώς και δύο σημαντικές σειρές («Callas 5 heroins» και «Maria Callas ses recitals 1954-1969») που κυκλοφόρησαν στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990 αλλά παραμένουν μέχρι σήμερα σημαντικές και ενδεικτικές για την δισκογραφία της.

Ακόμα, από την συλλογή των DVD της Βιβλιοθήκης, παραθέτουμε τρεις τίτλους που αφορούν αφιερώματα και ντοκιμαντέρ για την ζωή της και μόλις έναν που αφορά συναυλία της Μαρίας Κάλλας οπτικοποιημένη. Δυστυχώς σε αντίθεση με τα CD, δεν υπάρχει μεγάλη κινητικότητα στο θέμα της ψηφιοποίησης του οπτικού υλικού. Η Βιβλιοθήκη διαθέτει σε μορφή video κάποιες συναυλίες για τις οποίες έχει ήδη γίνει λόγος σε παλαιότερο άρθρο. Σε αυτό το σημείο καλό θα ήταν να αναφέρουμε ότι πρόσφατα στη συλλογή μας προστέθηκε το Αρχείο του βαθύφωνου Νίκου Ζαχαρίου που υπήρξε για χρόνια συμπρωταγωνιστής της Μαρίας Κάλλας. Το αρχείο που βρίσκεται στο στάδιο της τακτοποίησης περιλαμβάνει πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό, καθώς επίσης και μεγάλο αριθμό φωτογραφιών και προγραμμάτων. Το υλικό αυτό σύντομα θα είναι στη διάθεση των ερευνητών και του κοινού.

Τέλος, το διαδίκτυο, με τις πάμπολλες δυνατότητες που παρέχει στον χρήστη καθώς και λόγω της εξάπλωσής του, φαντάζει ως ένα από τα προσφορότερα μέσα καταχώρησης αρχειακού υλικού γύρω από την Μαρία Κάλλας. Πλέον, το υλικό που μπορεί να εντοπίσει ο χρήστης στο διαδίκτυο για την ελληνίδα υψίφωνο είναι διαρκώς αυξανόμενο όχι μόνο σε όγκο αλλά και σε ποιότητα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ▣ Από την αρχαία τραγωδία στην όπερα και μετά τί; : συνέδριο - αφιέρωμα στη Μαρία Κάλλας : είκοσι χρόνια από το θάνατό της 1977-1997. Αθήνα: Δήμος Αθηναίων, Πολιτισμικός οργανισμός - Υπουργείο Πολιτισμού - Athenauem, 1997.
- ▣ Μαρσάν, Πολύβιος. *Μαρία Κάλλας: η ελληνική σταδιοδρομία της: χρονικό*. Αθήνα: Γνώση, 1983.
- ▣ Μπακουνάκης, Νίκος. *Ιταλικές νύχτες: ένα μουσικό ημερολόγιο*. Αθήνα: Καστανιώτης, 2001.
- ▣ Μπακουνάκης, Νίκος. *Κάλλας-Μήδεια*. Αθήνα: Μέγαρο Μουσικής Αθηνών - Καστανιώτης, 1995.
- ▣ Μπογδάνη - Σουγιούλ, Δέσποινα. *Μαρία Κάλλας*. Αθήνα: Πατάκης, 2005.
- ▣ Νικολαΐδης, Βασίλης. *Μαρία Κάλλας: οι μεταμορφώσεις μιας τέχνης*. Αθήνα : Μπάστας-Πλέσσας, 1995.
- ▣ Πετσάλης-Διομήδης, Νίκος. *Η άγνωστη Κάλλας*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1998.
- ▣ Πούλος, Κώστας. *Μαρία Κάλλας*. Αθήνα: Παπαδόπουλος, 2004.
- ▣ Τσαπίλης, Πέτρος, επιμ. *Μαρία Κάλλας : Βιογραφία*. Αθήνα: Ανατολικός, 2001.
- ▣ Allegri, Renzo. *La véritable histoire de Maria Callas*. Paris: Pierre Belfond, 1992.
- ▣ Ardoin, John, επιμ. *Callas at Juilliard: the master classes*. Portland: Amadeus Press, 1998.
- ▣ Ardoin, John. *The Callas legacy : the complete guide to her recordings on compact disc*. London: Duckworth, 1995.
- ▣ Chapsal, Madeleine. *Callas l' extreme*. Neuilly-sur-Seine: Lafon, 2002.
- ▣ Edwards, Anne. *Maria Callas intime*. Paris: L' Archipel, 2002.
- ▣ Galatopoulos, Stelios. *Maria Callas: sacred monster*. London: Fourth Estate, 1998.
- ▣ Hanine-Roussel, Jean-Jacques. *Maria Callas: Callas unica*. Boston: USA books, 2002.
- ▣ Jellinek, George. *Callas: portrait of a prima donna*. New York: Dover, 1986.
- ▣ Lelait, David. *Maria Callas: j'ai vécu d'art, j'ai vécu d'amour*. Paris: Payot & Rivages, 1997.
- ▣ Meneghini, Giovanni Battista. *My wife Maria Callas*. New York: Farrar Straus Giroux, 1982.
- ▣ Monestier, Martin. *La Callas: De l' enfer à l' olympé, passions et scadales d'un destin grandiose*. Paris: Cherche midi, 2002.
- ▣ Reiss, Janine. *Maria Callas*. Paris: Nathan, 1991.
- ▣ Rémy, Pierre-Jean. *Callas: Une vie*. Paris: 10-18, 2002.
- ▣ Scott, Michael. *Maria Meneghini Callas*. Boston: Northeastern University Press, 1992
- ▣ Stancioff, Nadia. *Maria: Callas remembered*. Colorado: Da Capo Press, 2000.
- ▣ Stassinopoulos, Arianna. *Maria: beyond the Callas legend*. Londo: Weidenfeld and Nicolson, 1980.
- ▣ Verga, Carla. *Vita di Maria Callas: con la cronologia completa degli spettacoli*. Lucca: Akademos et Lim, 1995.
- ▣ Wisneski, Henry. *Maria Callas: the art behind the legend*. Garden City, N.Y.: Doubleday, 1975.

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ

- ▣ Bellini, Vincenzo, *I puritani*, SR.DIVA 1139 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Di Stefano, Campolonghi, Silva, Lugo, Ruffino, Rimoch, cond.: G. Picco, Coro e orchestra del Palacio de las Bellas Artes
- ▣ Bellini, Vincenzo, *Il pirata*, SR.DIVA 1137 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Ego, Ferraro, Peterson, Watson, Sarfaty, cond.: N. Rescigno, American Opera Society Orchestra and chorus
- ▣ Bellini, Vincenzo, *La sonnambula*, SR.DIVA 1133 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Monti, Zaccaria, Cossotto, Angioletti, Mantovani, cond.: A. Votto, Orchestra e coro del Teatro alla Scala di Milano

- ▣ Bellini, Vincenzo, *Norma*, SR.DIVA 1131 2CD set (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Sutherland, Stignani, Picchi, Vaghi, Ascial, cond.: V. Gui, Orchestra and chorus of the Royal Opera House Covent Garden
- ▣ *Callas 5 heroins, La Traviata Verdi*, CDM 7 64423 2 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1990), Callas, Di Stefano, Bastianini, cond.: M. Giulini, Chorus and orchestra of La Scala Milan
- ▣ *Callas 5 heroins, Lucia di lammermoor Donizetti*, CDM 7 64420 2 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1990), Callas, Di Stefano, Gobbi, cond.: T. Serafin, Choeurs et Orchestre du Mai Musical Florentin
- ▣ *Callas 5 heroins, Madama Butterfly Puccini*, CDM 7 64421 2 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1987), Callas, Danieli, Gedda, Borriello, cond.: H.V.Karajan, Orchestra and Chorus of La Scala Milan
- ▣ *Callas 5 heroins, Norma Bellini*, , CDM 7 64419 2 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1990), Callas, Filippeschi, Stignani, Rossi-Lemeni, cond.: T. Serafin, Choeurs et Orchestre du Theatre de ka Scala de Milan
- ▣ *Callas 5 heroins, Tosca Puccini*, CDM 7 64422 2 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1985), Callas, Di Stefano, Gobbi, cond.: V. De Sabata, Orchestra and Chorus of Teatro alla Scala Milan
- ▣ Cherubini, Luigi, *Medea*, SR.DIVA 1107 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Cossotto, Vickers, Zaccaria, Carlyle, Wells, cond.: N. Rescigno, Orchestra and chorus of the Royal Opera House Covent Garden
- ▣ Donizetti, Gaetano, *Lucia di Lammermoor*, SR.DIVA 1125 2CD set, , (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Fernandi, Panerai, Formichini, Modesti, cond.: T. Serafin, Orchestra e coro della RAI
- ▣ Giordano, Umberto, *Andrea Chenier*, SR.DIVA 1107 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Monaco, Protti, Amadini, Sordello, cond.: A. Votto, Coro e orchestra del Teatro alla Scala di Milano
- ▣ Gluck, Christoph Willibald Ritter von, *Alceste*, SR.DIVA 1101, 2CD set (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Gavarini, Zampieri, cond.: C.M. Giulini, Coro e orchestra del Teatro alla Scala
- ▣ Gluck, Christoph Willibald Ritter von, *Ifigenia in Tauride*, 7243 5 65451 2 0 2CD set, (New York: EMI Classics, 1998), Callas, Dondi, Albanese, Colzani, Cossotto, cond.: N. Sanzogno, Orchestra e Coro, del Teatro alla Scala Milano
- ▣ *Live in Dallas 20-11-1957*, SR.DIVA 1147 1 CD, (Athena: Sakkaris, 1998), Callas, cond.: N. Rescigno, Dallas Symphiny Orchestra
- ▣ *Maria Callas ses recitals 1954-1969. Arias Puccini & Bellini*, CDS 7 47966 2 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1987), Callas, cond.: T. Serafin, Philharmonia Orchestra, Orchestra del Teatro alla Scala, Milano
- ▣ *Maria Callas ses recitals 1954-1969. Arias Vol. I-II*, CDS 7 49453 2 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1987), Callas, cond.: N. Rescigno, Philharmonia Orchestra, Orchestre de la Societe des Concerts du Conservatoire, Orchestre du Theatre National de l' Opera
- ▣ *Maria Callas ses recitals 1954-1969. Callas a Paris*, CDS 7 49453 2 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1992), Callas, cond.: G. Pretre, Orchestre National de la Radioffusion Francaise, Orchestre de la Societe des Concerts du Conservatoire
- ▣ *Maria Callas ses recitals 1954-1969. Mad scenes and bel canto arias*, CDS 7 49453 2, 1CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1985), Callas, cond.: N. Rescigno, A. Tonini, Philharmonia Orchestra & Chorus, Orchestre de la Societe des Concerts du Conservatoire
- ▣ *Maria Callas ses recitals 1954-1969. Operatic Arias*, CDS 7 49453 2 1 CD, (Hayes, Middlesex: EMI, 1987), Callas, G. Pretre, Orchestre de la Societe des Concerts du Conservatoire
- ▣ Puccini, Giacomo, *Scenes from Turandot & Aida*, SR.DIVA 1112, 1 CD, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Monaco, Arizmendi, Tavini, cond.: T. Serafin, G. Picco, unidentified orchestra
- ▣ Puccini, Giacomo, *Tosca*, SR.DIVA 1119 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Cioni, Gobbi, Godfret, Bowman, Garrett, Wicks, cond.: C.F.Cillario, Orchestra and chorus of the Royal Opera House Covent Garden London
- ▣ Rossini, Gioacchino, *Armida*, SR.DIVA 1105, 2CD set (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Albanese, Ziliani, Filippeschi, cond.: T. Serafin, Coro e orchestra del Teatro comunale di Firenze

- ▣ Rossini, Gioacchino, *Il Barbiere di Siviglia*, SR.DIVA 1103 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Alva, Gobbi, Rossi-Lemeni, Luise, Canali, Latinucci, cond.: C.M. Giulini, Coro e orchestra del Teatro alla Scala
- ▣ Spontini, Gaspare, *La vestale*, SR.DIVA 1135, 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Stignani, Corelli, Tatzoli, Rossi, Lemeni, cond.: A. Votto, Orchestra e Coro del Teatro alla Scala
- ▣ Verdi, Giuseppe, *Aida*, SR.DIVA 1123 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Dominguez, Del Monaco, Taddei, Silva, cond.: O. De Fabritiis, Orchestra & chorus of Palacio de Bellas Artes
- ▣ Verdi, Giuseppe, *Il Trovatore*, SR. DIVA 1115 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Stigani, Penno, Tagliabue, Modesti, Ticozzi, Caruso, cond.: A. Votto, Orchestra e coro del Teatro alla Scala
- ▣ Verdi, Giuseppe, *La Traviata*, SR.DIVA 1113 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Valletti, Zanasi. Collier, Roberts, Troy, Robinson, cond.: N. Rescigno, Orchestra and chorus of the Royal Opera House Covent Garden
- ▣ Verdi, Giuseppe, *Nabucco*, SR.DIVA 1129 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Pini, Sinimberghi, Bechi, Neroni, Ricco, Pergola, cond.: V. Gui, Chorus and Orchestra of the Teatro San Carlo di Napoli
- ▣ Verdi, Giuseppe, *Rigoletto*, SR.DIVA 1117, 2CD set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Campolonghi, Di Stefano, Feuss, Patoni, cond.: U. Mugnai, Opera National Mexico City
- ▣ Verdi, Giuseppe, *Un ballo in maschera*, SR.DIVA 1127 2CDS set, (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Ratti, Simionato, Di Stefano, Mercuriali, cond.: G. Gavazzeni, Coro del Teatro alla Scala di Milano
- ▣ Verdi, Giuseppe, *Vespri siciliani*, SR.DIVA 1109 2CD set (Distribution worldwide Sakkaris Records, 1999), Callas, Masini, Bardi, Sarri, Carmasi, cond.: E. Kleiber, Coro e orchestra del Teatro comunale di Firenze

DVD

- ▣ *Maria Callas in concert, Hamburg 1959 and 1962*, 7243 492245 9 9, DVD, (New York, EMI Classics, 1999), Callas, conds.: N. Rescigno, G. Pretre, Symphonieorchester des NDR
- ▣ *Maria Callas Life and art*, Picture Music International a Jo Lustig Limited production, produced and directed by Alan Lewens Alistair Mitchell, 72 43 4 92247 9 7 DVD, (S.I., EMI Classics, 1999)
- ▣ *Maria Callas, La Divina a portrait* directed by Tony Palmer, produced by Jill Marshall, ID5825RADVD Image Entertainment, (Munich, Arthaus Musik, 2000)
- ▣ *Maria Callas, The Callas Conversations* an Ideale Audience International & IMG Artists production released with participation of BBC, 7243 4 907649 9 5, DVD, (S.I., EMI Classics, 1999), Callas, cond.: G.Pretre, Orchestre National de l'ORTF

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΛΑΣ

- ▶ [The art of Maria Callas](#)
- ▶ [Divina - The Maria Callas official website](#)
- ▶ [Maria Callas](#)
- ▶ [Maria Callas EMI Classics](#)
- ▶ [Maria Callas – La voix du XXeme Siecle](#)
- ▶ [The Callas Exhibition](#)
- ▶ [Grand Prix Μαρία Κάλλας](#)
- ▶ [Λήμμα για την Μαρία Κάλλας στην εγκυκλοπαίδεια Wikipedia](#)

Βάλια Βράκα
Αλέξανδρος Χαρκιολάκης